

Anmeldelser

Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes tidsskriftet@legeforeningen.no

Kognitiv tilnærming til mennesker

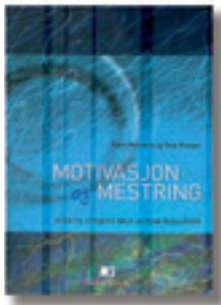
Bjørn Wormnes, Terje Manger

Motivasjon og mestring

Veier til effektiv bruk av egne ressurser. 227 s, tab, ill. Bergen: Fagbokforlaget, 2005.

Pris NOK 298

ISBN 82-450-0308-5

Dette er en lettlest og grundig bok med mange litteraturhenvisninger. Den gir god oversikt over forskning om kognisjon og motivasjonsarbeid. Det er imidlertid ingen «kokebok», verken for behandlere som vil bli mer effektive

i sin behandling eller i pasienters mestring av egne liv, men en oversikt over mye av den teoretiske kunnskapen som finnes når det gjelder holdninger, påvirkninger og læring. Fremstillingen er krydret med forfatterens tankevekkende eksempler, i stor grad fra idrettsverdenen, men også fra behandlingsverdenen – spesielt kreftbehandling og pasienter med amyotrofisk lateralsklerose.

Leger er også praktiske lærere i mange sammenhenger. Det forventes at vi skal gå foran med et godt eksempel og vise og lære bort gode holdninger. Vi skal få folk til å slutte å røyke og bør vite hvordan dette gjøres effektivt. Vi skal gi våre pasienter det lille ekstra som gjør at de kommer seg videre og helst ut av sykdommen. Vi er eksperter som folk ofte vil ha gode råd fra, og vi må følge dem selv.

Forfatterne tar for seg en rekke pedagogiske begreper og dokumenterer viktig forskning i denne sammenheng. De diskuterer hvordan vi kan snu fortvilelsen til optimisme, de går inn på det faktum at folk lever med hvert sitt handlingsmønster og at vi må skjønne dette før noe kan gjøres med pasientens plager. Det siste kapittelet «Dialogen og den indre samtalen» er kanskje det leger vil finne mest matnyttig i sitt daglige arbeid. «Patogenese» blir snudd til «salutogenese».

Nå er det jo ikke slik at prestasjoner og mestring i seg selv alltid fører til god helse. Men en holdning som er å tro at man får det til, en analyse av hva som hindrer en

i å greie det, en forståelse av hvordan vår kommunikasjon direkte påvirker andres tilstander – den er det selvsagt alltid nyttig å opparbeide. Det er sagt at ingen elever provoserer læreren mer enn de som ikke utnytter evnene sine. Heller ikke er det særlig godt for leger å bli møtt av pasienter som «legger alt i legens hender» uten selv å medvirke til å løse opp sine vanskelige situasjoner.

Kognitiv terapi er for tiden svært populært innen psykiatrien. Det gjelder å påvirke tankene og derved holdningene hos folk. Men dette er nok ikke alltid tilstrekkelig, bedring kan også være resultatet av at vi konsentrerer oss om pasientenes relasjoner eller gir dem muligheter også til å finne ut av føleleslivet sitt. Med dette som utgangspunkt kan boken anbefales for kolleger som vil skaffe seg oversikt over begreper i og forståelse innen nyere pedagogisk-psykologisk forskning.

Pål Abrahamson

Seilduksinstituttet
Oslo

Bakterier og sykdom

Björg Marit Andersen

Bakterier og sykdom

Epidemiologi, infeksjoner og smittevern.

469 s, tab. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2005.

Pris NOK 425

ISBN 82-05-32551-0

Lærebokens målgruppe er medisinstudenter, hovedfagsstudenter i mikrobiologi og smittevernpersonell. Forfatteren foreslår den også brukt som oppslagsbok. Den er tradisjonelt mikrobiologisk inndelt

i kapitler etter mikroorganisme. En rekke spesielle bakterier er omtalt, tilsynelatende i tilfeldig rekkefølge, uten noe forsøk på overordnet systematikk. Både mikrobiologi, kliniske ytringsformer og historisk betydning er omtalt. Man savner imidlertid en mer klinisk innfallsvinkel. Den kunne for eksempel ha skilt mellom mikroorganismer som gir diaré sykdom, luftveissykdom og så

videre. Boken er rikelig utstyrt med referanser.

Smittespredning og forebyggende tiltak har fått bred omtale. Det er kjent fra mediene at forfatteren i en rekke sammenhenger forfekter smitteverntiltak utover det som er anbefalt av blant andre helsemyndighetene. I denne boken gjør hun ikke unntak i så måte. Når forfatteren anbefaler desinfeksjon av alle rom der en person med MRSA-smitte har oppholdt seg, er det klart i overkant av det norske eksperter har anbefalt i gjeldende nasjonale retningslinjer. Det virker også overdrevet når det anbefales at pasienter som tidligere har gjennomgått diaré sykdom med Clostridium difficile skal isoleres i en rom med eventuelle senere sykehusopphold. Direkte feil blir det når hun først fremholder at person-til-person-smitte aldri er sett ved legionellainfeksjon, men likevel anbefaler omfattende smitteverntiltak første døgn i sykehus. Ved infeksjon forårsaket av pneumokokker med nedsett følsomhet for penicillin, anbefaler forfatteren at pasienten luftsmitteisolereres i undertrykksisolat i sykehus. Videre anbefales samme tiltak i sykehjem. Det er åpenbart at undertrykksisolat i sykehjem ikke er, eller vil bli alminnelig tilgjengelig selv i et rikt land som Norge. Under omtale av tuberkulose beskrives flere sjeldne smitte måter, men det kommer ikke tydelig nok frem at den viktigste form for smitte er fra pasienter med åpen lungetuberkulose, og at det i første rekke er husstandsmedlemmer som er utsatt for smitte.

Denne boken inneholder en stor mengde fakta på et område der gammel kunnskap må settes inn i nye rammer på grunn av den til dels skremmende epidemiologiske utviklingen. Det er derfor synd at forfatteren ikke klarer å moderere sin iver etter å anbefale å iverksette overdrevne tiltak som er vanskelige å gjennomføre i en travelt hverdag. Dermed formidles ikke de gode og nødvendige smittetiltakene som det er enighet om å anvende klart nok. Etter anmelderens mening vil dette kunne bidra til at fokus i infeksjonforebygging settes feil. Jeg beklager derfor å måtte konkludere med at boken verken er egnet som lærebok eller som oppslagsbok.

Stig Harthug

Avdeling for sykehushygiene
Haukeland Universitetssjukehus